

การประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐของกระทรวงพาณิชย์
กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

The effectiveness evaluation of the thong fah pracharat project : a case study
of samut sakhon province area

นันทน์ภัส บุญโพธิ์¹ และ สมบูรณ์ ศิริสุนทรวิทย์²

Nunnaphut Boonpho¹ and Somboon Sirisunhirun²

สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล^{1,2}

Public Policy and Public Management, Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University, Thailand^{1,2}

Corresponding Author: ¹nunnaphut5653@gmail.com

Retrieved 13-12-2023; Revised 01-02-2024; Accepted 01-07-2024

Doi: 10.14456/jappm.2024.29

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการ “ธงฟ้าประชารัฐ” เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ในส่วนของบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product) 2) เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการประเมินประสิทธิผลของโครงการธงฟ้าประชารัฐของประชาชน ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของโครงการธงฟ้าประชารัฐในอนาคต ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม โดยใช้แนวทางการประเมินผลแบบ CIPP ในด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง คือ 1) ประชากรจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน 2) ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 387 แห่ง 3) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ จำนวน 5 หน่วยงาน กลุ่มตัวอย่างที่ 1 และ 2 ใช้วิธีคัดเลือกแบบสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ 3 ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชนิด คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ

ด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.11$) ด้านผลผลิตของโครงการ ($\bar{X} = 4.02$) และด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ($\bar{X} = 3.85$)

2. ความแตกต่างของเพศมีได้ส่งต่อการประเมินด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ในขณะที่ ความแตกต่างของระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่งผลการประเมินด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร คือ การประชาสัมพันธ์ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการธงฟ้าประชารัฐ ให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบมากเท่าที่ควร

4. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ เร่งการประชาสัมพันธ์เชิงรุก และการขอความร่วมมือจากโรงงานอุตสาหกรรมในการช่วยประชาสัมพันธ์ภายในโรงงาน เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงประชาชนกลุ่มแรงงานมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลการประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ในทุก ๆ ด้าน (ด้านบริบทและสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต) คือ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แนวทางในการแก้ไข คือ การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ภาครัฐควรมีการจัดทำคู่มือ สื่อสิ่งพิมพ์ และประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจ ให้ไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อช่วยต่อการดำเนินการและเข้าถึงความต้องการของประชาชนได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ประเมินโครงการ; ประสิทธิภาพ; โครงการธงฟ้าประชารัฐ; จังหวัดสมุทรสาคร

Abstract

This research article aims to study (1) To evaluate the effectiveness of the "People's Flag State" project in the Samut Sakhon province area in terms of Context, Input factors, Process, and Product outcomes. (2) To study how demographic factors influence the evaluation of the People's Flag State project among residents in Samut Sakhon province. (3) To identify the problems and obstacles in implementing the People's Flag State project in Samut Sakhon province. And (4) To investigate future strategies to enhance the effectiveness of the People's Flag State project.

The research methodology utilized a mixed-method approach, employing the CIPP (Context, Input, Process, Product) evaluation framework. The study area was Samut Sakhon province, with the following sample groups: 400 residents of Samut Sakhon province (random sampling method), 387 participating businesses in the People's

Flag State project in the province, and 5 relevant government agencies involved in the project (purposive sampling method). The research employed three types of data collection tools are document review, interviews, and questionnaires. Data analysis involved statistical inference and content analysis, followed by narrative description and interpretation.

Key findings in this article include:

1. Overall evaluation of the People's Flag State project in Samut Sakhon province was rated high ($\bar{X} = 3.95$). The highest-rated dimensions were Context and Environment ($\bar{X} = 4.11$), Project Outputs ($\bar{X} = 4.02$), and Project Inputs ($\bar{X} = 3.85$).

2. Gender differences did not significantly affect the evaluation of Context and Environment, Project Inputs, Process, and Outputs. However, differences in educational level, socioeconomic status, and monthly income did affect these evaluations.

3. Challenges in project implementation included public relations and the need to enhance public understanding and awareness of the People's Flag State project.

4. Proposed solutions included proactive public relations campaigns and collaboration with industrial factories to improve internal project communication and outreach to labor communities.

The research concludes that personal factors significantly influence the evaluation of the People's Flag State project across all dimensions (Context and Environment, Inputs, Process, and Outputs). Recommendations focus on improving communication and public relations efforts by government agencies through the development of guides, printed materials, and multi-channel communications to ensure consistent understanding and facilitate easier access to public needs.

Keywords: Effectiveness; Evaluation; The Thong Fah Pracharat Project; Samut Sakhon Province

บทนำ

ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมเป็นปัญหาที่ยังคงฝังรากลึกในสังคมไทยมาอย่างยาวนานมากกว่า 40 ปี ซึ่งคนจนหมายถึงคนที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจนหรือคนที่มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะซื้ออาหารและสินค้าที่จำเป็นตามเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ ซึ่งมีประมาณ 1 ใน 3 ของประชากรทั้งหมดในประเทศไทย หรือประมาณ 18 ล้านคนของประชากร ในปี พ.ศ. 2505 – 2506 มีสัดส่วนคนจนสูงถึงร้อยละ 57 ของจำนวนประชากรทั้งหมด เมื่อพิจารณาถึงภาวะความยากจนโดยอาศัยเกณฑ์เส้นความยากจน (Poverty line) พบว่าในปี พ.ศ. 2540 หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ สัดส่วนคนจนในประเทศเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 13.0 หรือประมาณ 7.9 ล้านคน ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2561 อัตราความยากจนของประเทศไทย อยู่ที่ร้อยละ 9.8 หรือจำนวนประชากรมากกว่า 6,700,000 คน ซึ่งปัญหาความยากจนนี้กระจาย

ตัวอยู่ทั่วภูมิภาค ใน 61 จังหวัด จากทั้งหมด 77 จังหวัดในประเทศไทย จำนวนประชากร ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นกว่า 500,000 คน ในแต่ละภาค รัฐบาลจึงขอให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปคิดต่อว่าในแต่ละพื้นที่ทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด ของแต่ละหน่วยงานจะวางภารกิจอย่างไรให้ตอบสนองทั้งมิติกระทรวง/หน่วยงาน (function) มิติบูรณาการ (integrated dimension) และมิติพื้นที่ (area) ทั้งนี้ รัฐบาลได้นำนโยบายเรื่องการพัฒนาพื้นที่ระดับภาคว่า ขอให้ทุกส่วนราชการคิดหาแนวทางในการขับเคลื่อนและพัฒนาพื้นที่ระดับภาคให้เติบโตอย่างยั่งยืนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เกิดประโยชน์กับประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล กระทรวงพาณิชย์จึงได้ดำเนินการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน จัดจำหน่ายสินค้าราคาประหยัด ในร้านค้าปลีก ภายใต้โครงการ “ธงฟ้าประชารัฐ” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการลดภาระค่าครองชีพของประชาชนและเพิ่มช่องทางเลือกให้แก่ประชาชน และเพิ่มรายได้การจำหน่ายสินค้าให้แก่ร้านค้าปลีก

ในปี พ.ศ. 2559 จังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 556,719 คน จากจำนวนประชากรในประเทศไทยทั้งหมด 65,931,550 คน จัดเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 45 ของประเทศ โดยเพิ่มขึ้น 1.1 หมื่นคน สัญชาติอื่นเพิ่มขึ้นกว่า 5,000 คน เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2558 ที่จังหวัดสมุทรสาคร ถูกจัดอันดับจำนวนประชากรมากเป็นอันดับที่ 47 จังหวัดสมุทรสาคร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ 872.3 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นจังหวัดที่เล็กเป็นอันดับ 5 ของประเทศไทย แต่กลับมีจำนวนประชากรสวนทางกัน ในปีงบประมาณ 2566 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 420,764 คน และคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน 274,974 คน และประชากรยังคงมีการเพิ่มตัวกันอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว เมื่อจังหวัดสมุทรสาคร เป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีประชากรหนาแน่นในประเทศไทย และมีแรงงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นเมืองอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกร ทำให้จังหวัดสมุทรสาครเป็นหนึ่งในจังหวัดที่น่าสนใจในการประเมินโครงการธงฟ้าประชารัฐ นอกจากจะทราบถึงผลการประเมินโครงการฯจากประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแล้ว ยังทราบถึงความต้องการของกลุ่มผู้ใช้แรงงานอีกด้วย

ดังนั้น เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่ชัดเจนในด้านบริบทและสิ่งแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ว่าประชาชนมีการประเมินประสิทธิผลโครงการฯ อย่างไร สามารถลดภาระค่าครองชีพได้จริงหรือไม่ ผู้ประกอบการความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการฯมากน้อยเพียงใด และหน่วยงานภาครัฐพบเจอปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร

บทความวิจัยนี้ นำเสนอเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลของโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เป็นหลัก เพื่อนำข้อมูลของการประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐไปพัฒนาและปรับปรุงให้โครงการธงฟ้าประชารัฐมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิผลของโครงการ “ธงฟ้าประชารัฐ” เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ในส่วนของบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Product)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันที่ส่งผลต่อการประเมินประสิทธิผลของโครงการธงฟ้าประชารัฐของประชาชน ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาของโครงการธงฟ้าประชารัฐในอนาคต ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดของการประเมินโครงการ

แนวคิดและโมเดลซีปในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ในปี ค.ศ. 1971 สตัฟเฟิลบีมและคณะได้เขียนหนังสือทางการประเมินออกมาหนึ่งเล่ม ชื่อ “Educational Evaluation and decision Making” หนังสือเล่มนี้เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการการศึกษาของไทย เนื่องจากได้ให้แนวคิดและวิธีการทางการวัดและประเมินผลการศึกษาได้อย่างน่าสนใจและทันสมัยอีกด้วย นอกจากนั้น สตัฟเฟิลบีมก็ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับการประเมินและรูปแบบของการประเมินอีกหลายเล่มอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกล่าวได้ว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีการประเมิน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในปัจจุบัน เรียกว่า CIPP Model รูปแบบของการประเมินแบบซีป (CIPP Model) เป็นการประเมินภาพรวมของโครงการ ตั้งแต่สภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยป้อน กระบวนการ และผลผลิต (Context, Input, Process and product) โดยจะใช้วิธีการกำหนดเกณฑ์และประสิทธิภาพของโครงการทั้งในภาพรวมหรือส่วนปัจจัยเป็นสำคัญ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้ 1) การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยป้อน (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

แนวคิดและหลักการของโครงการธงฟ้าประชารัฐ

กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน โดยร่วมมือกับภาครัฐและภาคเอกชน จัดจำหน่ายสินค้าจำเป็นต่อการครองชีพในราคาพิเศษ ซึ่งสินค้าราคาพิเศษดังกล่าว จะจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกที่ลงทะเบียน ภายใต้โครงการ “ธงฟ้าประชารัฐ”

โครงการธงฟ้าประชารัฐ มีวัตถุประสงค์ คือ ลดภาระค่าครองชีพของประชาชน ประชาชนสามารถซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม ซึ่งเป็นการจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการครองชีพโดยจำหน่าย ในร้านค้าปลีกในราคาต่ำกว่าท้องตลาด 15-20% ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ ได้ร่วมมือกับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภครายใหญ่ 5 ราย ได้แก่ บริษัท สหพัฒน์ปิบูล จำกัด (มหาชน), บริษัท ยูนิลีเวอร์

ไทย เทรตดิ่ง จำกัด, บริษัท คอลเกต-ปาล์มโอลีฟ (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท พรอดเตอร์ แอนด์ แกมเบิล เทรตดิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด และ บริษัท เบอร์ลี ยูคเกอร์ จำกัด (มหาชน) เพื่อเป็นการลดภาระค่าครองชีพและเพิ่มทางเลือกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น และเพิ่มรายได้การจำหน่ายสินค้าให้แก่ร้านค้าปลีก

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยการวิจัยแบบผสม ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมินบริบทและสภาพแวดล้อม การประเมินปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัย คือ จังหวัดสมุทรสาคร ประชากร คือ ประชากรจังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2565 จำนวน 586,789 คน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2565) และผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 656 แห่ง (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร, 2565) กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวนประชากรจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 400 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร Cochran (1963) กรณีไม่ทราบจำนวนประชากร ไม่ทราบสัดส่วนของประชากร, จำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 387 แห่ง โดยขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร Krejcie&Morgan และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ จำนวน 5 หน่วยงาน ใช้วิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่

1) การเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านรายงานข่าว รายงานประจำเดือน รายงานประจำปี หน่วยงานราชการเผยแพร่ไว้ สืบค้นผ่านอินเทอร์เน็ต และผลงานวิจัย เป็นต้น 2) แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองจากผู้ให้ข้อมูลรวมทั้ง 5 คน ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว 3) แบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชากรในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ ระหว่างเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2566 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิง นำข้อมูลมาวิเคราะห์แล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของประชาชน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง 246 คน (ร้อยละ 61.5) มีอายุระหว่างอายุ 56 ปีขึ้นไป 139 คน (ร้อยละ 34.80) โดยส่วนมากอาศัยอยู่อำเภอเมือง 200 คน (ร้อยละ 50.00) โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรี 133 คน (ร้อยละ 33.20) มีสถานภาพสมรส 215 คน (ร้อยละ 53.80) ประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว 175 คน (ร้อยละ 43.80) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 – 10,000 บาท 105 คน (ร้อยละ 26.20)

การประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐของประชาชน

ปัจจัยด้านประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐ มีวัตถุประสงค์ เพื่อลดภาระค่าครองชีพของประชาชนให้ประชาชนได้ซื้อสินค้าอุปโภค – บริโภค ได้ในราคาที่ถูกกว่าเดิม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.20 รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐเป็นโครงการที่เหมาะสมกับเศรษฐกิจประเทศไทยในปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย 4.08 และท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐตอบสนองความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 4.07

ปัจจัยด้านประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ท่านมีความพร้อมในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าผ่านร้านค้าธงฟ้าประชารัฐ มากน้อยเพียงใด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.03 รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐมีสินค้าราคาประหยัดเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีค่าเฉลี่ย 3.83 และท่านเห็นว่ากระทรวงพาณิชย์ ได้ร่วมมือกับผู้ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภครายใหญ่ 5 ราย เหมาะสมหรือเพียงพอกับประชาชนหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.71

ปัจจัยด้านการประเมินกระบวนการของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.84 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ภาครัฐมีการให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ในการเข้าร่วมจับจ่ายใช้สอยสินค้าธงฟ้าประชารัฐมากเพียงพอหรือไม่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.01 รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐ มีการดำเนินการที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า เช่น สามารถซื้อสินค้าได้ง่าย ไม่มีเงื่อนไขในการซื้อสินค้าธงฟ้าฯ มีค่าเฉลี่ย 3.97 และภาครัฐจัดสินค้าธงฟ้าประชารัฐมาให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยในระยะเวลาที่เหมาะสม เพียงพอต่อความต้องการของท่านหรือไม่ มีค่าเฉลี่ย 3.68

ปัจจัยด้านการประเมินผลผลิตของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐ มีการดำเนินการที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบายในการซื้อสินค้า เช่น สามารถซื้อสินค้าได้ง่าย ไม่มีเงื่อนไข ในการซื้อสินค้าธงฟ้า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.08 รองลงมา คือ ท่านเห็นว่าโครงการธงฟ้าประชารัฐมีการประชาสัมพันธ์สินค้าธงฟ้า ผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 3.95

ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ

ตัวแทนประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 233 คน (ร้อยละ 57.6) มีอายุระหว่างอายุ 46 – 55 ปี 158 คน (ร้อยละ 40.80) โดยมีระดับการศึกษาปริญญาตรี 240 คน (ร้อยละ 62.00) มีสถานภาพสมรส 282 คน (ร้อยละ 72.90) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท 136 คน (ร้อยละ 35.10) โดยส่วนมากอาศัยอยู่อำเภอเมือง 180 คน (ร้อยละ 46.50)

การประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐของผู้ประกอบการ

ปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.91 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า หน่วยงานภาครัฐมีการจัดสรรเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดำเนินโครงการ เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.13 รองลงมา คือ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ภาครัฐมีเจ้าหน้าที่คอยแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.12 และ การใช้งานเครื่อง EDC และแอปพลิเคชันถุงเงิน ในการชำระเงินบัตรสวัสดิการแห่งรัฐมีความยุ่งยาก หรือระบบเครือข่ายล่มอยู่บ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 3.59

ปัจจัยด้านความชัดเจนของระเบียบวิธีปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.66 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ภาครัฐมีการจัดเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่กำกับดูแลและติดตามผลอยู่เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.74 รองลงมาคือ ขั้นตอนในการสมัครเข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐง่าย ไม่ยุ่งยาก และใช้ระยะเวลาเหมาะสม ไม่ล่าช้าจนเกินไป มีค่าเฉลี่ย 3.68 และภาครัฐมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐไว้อย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 3.61

ปัจจัยด้านความร่วมมือและการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่โครงการฯ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเป็นอย่างดี และหน่วยงานภาครัฐมีสร้างเครือข่ายร้านค้าธงฟ้าประชารัฐเพื่อกระจายสินค้าหรือแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างร้านค้าธงฟ้าประชารัฐด้วยกันเองหรือไม่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน คือ 3.82 รองลงมาคือ ท่านได้รับความร่วมมือเข้าร่วมโครงการอย่างมีประสิทธิภาพจากเจ้าหน้าที่โครงการฯ อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.77

ปัจจัยด้านกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โครงการ โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ท่านสามารถติดต่อสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการฯ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.72 รองลงมา คือ หน่วยงานภาครัฐ มีการประชาสัมพันธ์

ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ให้ท่านทราบอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ย 3.59 และท่านสามารถติดต่อเจ้าหน้าที่โครงการฯ หรือหน่วยงานภาครัฐได้หลายช่องทาง มีค่าเฉลี่ย 3.51

สรุปผลข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 5 หน่วยงาน สามารถอธิบายโดยภาพรวมได้ว่าการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จะมี 1 หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหลัก ดำเนินการตั้งแต่การรับสมัคร การตรวจสอบข้อมูล ตลอดจนการรับเรื่องร้องเรียน โดยมีการบูรณาการร่วมกันอีก 4 หน่วยงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุน และประสานงาน เพื่อให้โครงการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ และดำเนินโครงการต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลของการดำเนินโครงการที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ได้รับการตอบรับจากประชาชนเป็นอย่างดี มีประชาชนให้ความสนใจมากขึ้นตามลำดับ หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการชักชวนให้ผู้ประกอบการเข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนทุกพื้นที่ได้ซื้อสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าปกติ เพื่อช่วยลดภาระค่าครองชีพของประชาชน และในอนาคตผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากยังคงมีแนวทางมุ่งเน้นในเรื่องของการจัดโครงการสนับสนุนกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยการนำผู้ประกอบการร้านค้าธงฟ้าประชารัฐออกจำหน่ายนอกสถานที่ เพื่อเป็นการเพิ่มเครือข่ายร้านค้าธงฟ้าประชารัฐ เพิ่มช่องทางให้กับผู้ประกอบการและเป็นการเพิ่มตัวเลือกให้กับประชาชนอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

เพศ ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการธงฟ้าประชารัฐ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบของโครงการธงฟ้าประชารัฐนั้นมีไว้สำหรับประชาชนทุกเพศอย่างเท่าเทียม ดังนั้นไม่ว่าประชาชนจะเป็นเพศใด ก็จะได้รับสวัสดิการในลักษณะเดียวกัน จึงไม่มีความแตกต่างกันในด้านการประเมิน สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยวัฒน์ จุวรรณ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐต่อการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขต อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนครจำแนกตามคุณลักษณะด้านเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อายุ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประเมินปัจจัยนำเข้าและกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยที่กลุ่มอายุ 46 – 55 ปี มีการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป และข้อคำถามที่กลุ่มอายุ 46 – 55 ปี มีการประเมินปัจจัยนำเข้าน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 35 – 45 ปี คือความพร้อมในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าผ่านร้านค้าธงฟ้าประชารัฐ แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 46 – 55 ปี มีความพร้อมในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าผ่านร้านค้าธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 35 – 45 ปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอายุที่มากขึ้นส่งผลให้ความสามารถในการเดินทาง การรับรู้ข่าวสารลด

น้อยลง จึงมีความสามารถในการจับจ่ายใช้สอยสินค้าจากร้านค้าธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26 – 35 ปี มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐ น้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยกว่า จะมีผลการประเมินน้อยกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันผู้ที่มีอายุน้อยมักจะมีความรู้ มีการศึกษา และมีระดับความคาดหวังในการได้รับบริการหรือสวัสดิการมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก จึงทำให้คะแนนการประเมินต่ำกว่าผู้ที่มีอายุมาก ส่วนการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการและผลผลิตของโครงการไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณีย์ แยมพราย (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนในเขตลาดกระบังจำแนกตามอายุพบว่า ประชากรเขตลาดกระบังจำแนกตามอายุมีความคิดเห็นต่อนโยบายสวัสดิการแห่งรัฐในด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการ แตกต่างกัน

ระดับการศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ของโครงการธงฟ้าประชารัฐ แตกต่างกัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย และ ปริญญาตรี แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่ากลุ่มตัวอย่าง ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และ มัธยมศึกษาตอนต้น มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี และปริญญาโท กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มีการประเมินผลผลิตของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงจะมีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานและใช้บริการของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นมีคะแนนการประเมินน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายและปริญญาตรี สอดคล้องในบางส่วนกับการศึกษาของ สุวรรณีย์ แยมพราย (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า ประชากรเขตลาดกระบังจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อนโยบาย สวัสดิการแห่งรัฐด้านผลลัพธ์มีความแตกต่างกัน

อำเภอที่พักอาศัย ประชาชนที่อำเภอแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประเมินปัจจัยนำเข้า และกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว มีการประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอกระทุ่มแบน

และ กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอเมือง มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว โดยกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่าอำเภอกระทุ่มแบน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เขตอำเภอบ้านแพ้วมีปัจจัยนำเข้า และมีกระบวนการจัดการโครงการธงฟ้าประชารัฐที่ดี มีระบบที่เป็นมาตรฐานมีความเหมาะสมสามารถช่วยเหลือประชาชนได้จริง จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในอำเภอบ้านแพ้ว มีคะแนนการประเมินในด้านปัจจัยนำเข้า และกระบวนการสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอเมือง ส่วนการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการและผลผลิตของโครงการไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐธัญญา ทิพย์สังข์ (2565) ที่ได้ทำการศึกษา ความคาดหวังของประชาชนต่อนโยบายด้านการพัฒนา การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองคอหงส์ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง คอหงส์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านพื้นที่อาศัย มีความแตกต่างกัน

สถานภาพ จะเห็นได้ว่าผลโดยภาพรวมผู้ที่มีสถานภาพโสดจะมีคะแนนการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตของโครงการธงฟ้าประชารัฐดีกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส และ หย่าร้าง/ม่าย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีสถานภาพโสดอาจมีพันธะผูกพันน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างในสถานภาพอื่น จึงให้สามารถจ่ายใช้สอยได้อย่างสะดวกโดยมีต้องคำนึงถึง ปัจจัยต่าง ๆ มากมายนัก แต่กลับกันกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส และหย่าร้าง/ม่าย อาจมีภาระผูกพันมาก มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบสูง จึงทำให้มีปัจจัยร่วมในการประเมินค่อนข้างเยอะ ส่งผลให้เงื่อนไขความคาดหวังสูงตามไปด้วย เมื่อปัจจัยต่างๆไม่เป็นดังที่คาดไว้จึงมีคะแนนการประเมินที่ต่ำ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยวัฒน์ จุวรรณ (2564) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร พบว่า การประเมินผล นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐในเขตอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะด้านสถานภาพการสมรส ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเขตพื้นที่ในการศึกษาที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อการประเมินที่แตกต่างกันไป

อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความคิดเห็นในการประเมินปัจจัยนำเข้า และกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา มีคะแนนการประเมินปัจจัยนำเข้ามากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัทและอื่นๆ ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท จะมีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา เป็นกลุ่มที่ต้องประหยัดคอดออม เนื่องจากไม่มีรายได้หลักที่แน่นอนเป็นของตนเอง จึงทำให้มีคะแนนการประเมินปัจจัยนำเข้าดีกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ ในด้านการประเมินกระบวนการนั้น กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท จะมีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพข้าราชการ/

รัฐวิสาหกิจ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ที่มีอาชีพลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท มักจะไม่ค่อยได้รับสวัสดิการในการทำงานเหมือนผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ทำให้พึงพอใจกับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่จะได้รับจากรัฐบาลมากกว่าผู้ที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จึงมีการประเมินกระบวนการของโครงการสูงกว่า ส่วนการประเมินบริบทและสภาพแวดล้อมของโครงการและผลผลิตของโครงการไม่มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ขวัญทิพย์ แวสง่า (2563) ที่ได้ทำการศึกษา การรับรู้ประสิทธิผลของนโยบาย บัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชนในเขตพื้นที่ เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา พบว่า อาชีพที่ต่างกัน มีการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประชาชนผู้ที่มีรายได้สูงจะมีคะแนนการประเมินดีกว่าคนรายได้ค่อนข้างต่ำ หรือปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีรายได้สูงจะไม่ได้คาดหวังกับการดำเนินงานโครงการสวัสดิการของรัฐบาลมากนัก เนื่องจากมีรายได้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตอยู่แล้วจึงมีคะแนนการประเมินสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท ในเรื่องการดำเนินการที่เอื้ออำนวยต่อความสะดวกสบายในการซื้อสินค้ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท และ กลุ่มตัวอย่าง ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท 20,001 – 25,000 บาท มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท และ 30,001 บาท ขึ้นไปในเรื่องการประชาสัมพันธ์สินค้าธงฟ้าผ่านสื่อต่าง ๆ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท 5,000 – 10,000 บาท และ 10,001 – 15,000 บาท มีการประเมินกระบวนการของโครงการธงฟ้าประชารัฐน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001 บาท ในเรื่องการให้ข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ส่วนการประเมินผลผลิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณิ แยมพราย (2562) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: กรณีศึกษา เขตลาดกระบัง พบว่า รายได้ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ด้านเนื้อหา และด้านกระบวนการแตกต่างกันและมีความคิดเห็นต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้านผลลัพธ์แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้อันเป็นผลมาจากการวิจัย คือ เมื่อนำโมเดลชิปในการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Sufflebeam's CIPP Model) มาประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครนั้น พบว่า ประชากรที่มีเพศที่แตกต่างกัน ไม่ส่งผลต่อการประเมินโครงการธงฟ้าประชารัฐ ในขณะที่ ประชากรที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการประเมินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรมุ่งเน้นสร้างปฏิสัมพันธ์กับประชากรกลุ่มดังกล่าวเพื่อรับทราบถึงปัญหา และความต้องการของประชาชน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของประชาชนกลุ่มดังกล่าว ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ เขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม คือ ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ ประชาชนและผู้ประกอบการมักขาดความรู้ ข้อมูลข่าวสารของโครงการธงฟ้าประชารัฐ หน่วยงานภาครัฐ ทราบถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้เร่งการประชาสัมพันธ์เชิงรุก ดำเนินการประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางของหน่วยงาน และจัดสรรรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เพื่อกระจายข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการธงฟ้าประชารัฐ ให้ประชาชนได้รับรู้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการวิจัยศึกษาข้อมูลการประเมินประสิทธิผลโครงการธงฟ้าประชารัฐของกระทรวงพาณิชย์ กรณีศึกษาเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินโครงการที่เหมาะสมและสร้างความสะดวกสบายให้กับประชาชนและผู้ประกอบการให้ได้มากที่สุด ผู้วิจัยขอสรุปข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบทสภาพแวดล้อมของโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้กับโครงการ เพื่อคงมาตรฐานการดำเนินโครงการให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจอย่างสม่ำเสมอ

2. ด้านกระบวนการของโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทำการปรับปรุงพัฒนาและให้ความสำคัญกับกระบวนการให้บริการประชาชน การอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ การให้ข้อมูล และความรู้แก่ประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและความสะดวกในการเข้าร่วมโครงการให้กับประชาชน

3. ด้านกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์โครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ประกอบการและประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้ในการเข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐให้กับผู้ประกอบการได้ทราบมากยิ่งขึ้น และควรมีฝ่ายงานที่รับผิดชอบด้านการให้ข้อมูลที่เพียงพอ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้รับข่าวสารที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง

4. ด้านความเพียงพอของทรัพยากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ เจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อผู้ประกอบการในการเข้าร่วมโครงการธงฟ้าประชารัฐ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาผลการประเมินโครงการจากประชาชนและผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครเท่านั้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการวิจัยที่เน้นถึงความแตกต่างกันระหว่างผู้ถือบัตรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมาณผลกับผู้ที่ถือบัตรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่น ๆ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีพื้นฐานการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและรายได้ที่ไม่เหมือนกัน

2. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากการประเมินโครงการ เช่น ความพึงพอใจของประชาชนและผู้ประกอบการที่มีต่อโครงการธงฟ้าประชารัฐ เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงว่าสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน จนเกิดความพึงพอใจได้หรือไม่ และเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดรูปแบบการดำเนินโครงการที่ดีกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญทิพย์ แวลงงา. (2563). การศึกษาการรับรู้ประสิทธิผลของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลนครยะลา จังหวัดยะลา. [สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์].
- ชลธิรัตน์ ยิ่งล้ำ. (2563). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อผลการดำเนินโครงการธงฟ้าประชารัฐ อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี. [สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม].
- ชัยวัฒน์ จุวรรณ. (2564). การประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในเขตอำเภอสกลนคร จังหวัดสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร].
- ธนพล สราญจิตร์. (2558). ปัญหาความยากจนในสังคมไทย. วารสารวิชาการสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 5(2), 12–21
- ประพล จิตคตติ. (2561). ความพึงพอใจของประชาชนหมู่ 2 ต่อการใช้บริการร้านธงฟ้าประชารัฐ ตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2558). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินโครงการ. <https://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom14/01-02-02.html>
- สุวรรณี แยมพราย. (2562). การประเมินผลนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ กรณีศึกษาเขตลาดกระบัง [ปริญานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].
- เสาวลักษณ์ งามวิทย์โรจน์. (2561). การศึกษาการตอบสนองของประชาชนที่มีต่อนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ: ศึกษากรณีชุมชนนครไชยศรี กรุงเทพมหานคร. [การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].
- อัปสร อีซอ และคณะ. (2563). ปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาของผู้ประกอบการค้าปลีกธงฟ้าประชารัฐ จังหวัดยะลา. วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 7(1), 31–41